

บทที่ 2

ทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศ

ขอบเขตของเนื้อหาเพื่อศึกษา

ทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศในยุคต่างๆ ได้แก่

1. ลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism)
2. ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage)
3. ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage)
4. ทฤษฎีการจัดสรรปันส่วนของปัจจัยการผลิต (Factor-Proportion)

ถ้าหากมีคำถามหรือข้อสงสัยว่า ชูริกจะระหว่างประเทศเกิดขึ้นมาได้อย่างไร สามารถวิเคราะห์หาคำตอบได้จากทฤษฎีทางการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์ แต่ละยุคแต่ละสมัย ได้ให้แนวคิด ทฤษฎีเป็นหลักในการดำเนินชุกรกิจระหว่างประเทศ แตกต่างกันตามช่วงระยะเวลา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน จำเป็นที่ผู้ประกอบการชุกรกิจระหว่างประเทศ จะต้องศึกษาเพื่อเป็นพื้นฐาน หรือเป็นแนวทางในการดำเนินการทางชุกรกิจระหว่างประเทศ ทฤษฎีที่สำคัญๆ มีหลายทฤษฎี ได้แก่

2.1 ลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism)

ลัทธินี้กำเนิดในช่วงคริสตศตวรรษที่ 17-18 แนวคิดการค้าระหว่างประเทศในยุค Mercantilism มีหลักความเชื่อที่ว่า ประเทศร่ำรวยมั่งคั่งได้ เกิดจากการสะสมโลหะที่มีค่า เช่น ทองคำ แร่เงิน เป็นจำนวนมาก ซึ่งจะได้มาจากการส่งออกสินค้ามากกว่าการนำเข้า ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ประเทศที่มีอาณานิคมมากๆ เช่น ประเทศอังกฤษ จะเป็นประเทศที่มั่งคั่ง เพราะจะกอบโกยเอาทรัพยากรจากประเทศที่ตกเป็นอาณานิคม และบังคับขายกับประเทศเหล่านั้น และการค้าจะอยู่ในรูปของการค้าแบบผูกขาด เอาไว้เอาเปรียบ โดยการส่งสินค้าของตนออกไปขายมากกว่านำเข้า มีการสกัดกั้นทางการค้า ไม่ให้มีการนำเข้าสินค้า ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้ทองคำไหลออกนอกประเทศ ลัทธินี้จึงไม่ขยายตัว และเสื่อมสลายไปในช่วงคริสตศตวรรษที่ 18

2.2 ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ของ อัดัม สมิธ (Adam Smith)

อาดัม สมิธ ได้พิมพ์ผลงานของเขาในหนังสือที่ชื่อว่า "The Wealth of Nation" หรือ "โภคทรัพย์ของชาติ" เมื่อปี ค.ศ. 1776 โดยเสนอทฤษฎี Absolute Advantage ซึ่งได้เสนอความจริงเบื้องต้นว่า "การค้าระหว่างประเทศของสองประเทศจะต้องเกิดขึ้นโดยสมัครใจ (มิใช่การค้าแบบบังคับจากสิ่งหนึ่งสิ่งใด เช่น การค้าระหว่างประเทศแม่กับประเทศอาณานิคม ซึ่งจะเป็นการค้าแบบไม่สมัครใจ) ประเทศทั้งสองที่ทำการค้าขายกัน จะได้ประโยชน์ทั้งสองประเทศ หากการค้าระหว่างประเทศทำให้ประเทศหนึ่งได้ประโยชน์และอีกประเทศหนึ่งเสียประโยชน์หรือไม่ได้อะไรเลย ประเทศที่เสียประโยชน์ก็สมควรปฏิเสขการค้าแบบนี้" คำที่ต้องอธิบายต่อไปก็คือว่า การค้าระหว่างประเทศที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Mutually Beneficial) เกิดขึ้นได้อย่างไร และผลประโยชน์เกิดขึ้นจากอะไร อัดัม สมิธ ได้อธิบายว่า การค้าระหว่างสองประเทศ จะอยู่กับความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ กล่าวคือ เมื่อประเทศแรกสามารถผลิตสินค้าหนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าประเทศที่สอง และขณะเดียวกันประเทศที่สองก็สามารถผลิตสินค้าอีกประเภทหนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงกว่าประเทศแรก การวัดประสิทธิภาพการผลิต จะเกิดจากปัจจัยความเหมาะสมในการผลิต เช่น จากสภาพภูมิอากาศ ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากร และจากความรู้ความสามารถในการผลิตที่สูงกว่า ตัวอย่างเช่น ประเทศไทย มีภูมิอากาศเหมาะสมในการปลูกข้าวหอมมะลิ ประเทศศรีลังกาเหมาะสมในการปลูกชา เมื่อทั้งสองประเทศมีผลผลิตส่วนเกิน ก็จะทำการค้าขายกัน ทั้งประเทศไทยและประเทศศรีลังกา จะได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย โดยประเทศไทยผลิตข้าวหอมมะลิเพิ่มขึ้น และประเทศศรีลังกาก็ผลิตชาเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน ทำให้ประชากรของทั้งสองประเทศสามารถบริโภคได้มากขึ้น และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้อย่างเหมาะสม ขณะเดียวกัน อัดัม สมิธ มีความเชื่อว่าทุกๆ ประเทศในโลก จะได้รับประโยชน์จากการค้าเสรี เพราะเมื่อมีการค้าเสรี จะทำให้การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้ประชากรในโลกมีความเป็นอยู่ดีขึ้น นอกจากนั้น อัดัม สมิธ ยังให้การสนับสนุนอย่างมาก ต่อนโยบายเศรษฐกิจการค้าตลาดแบบเสรี (Laissez Faire) เป็นระบบเศรษฐกิจของประเทศที่รัฐบาลเข้ามาแทรกแซงน้อยที่สุด

อาดัม สมิธ ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศ โดยแยกวิเคราะห์ 2 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ กฎการค้าได้เปรียบสมบูรณ์ และหลักการแบ่งงานกันทำตามความสามารถ

1) กฎการได้เปรียบสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ออดัม สมิท ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า "ถ้าประเทศใดมีความได้เปรียบ ในการผลิตสินค้าใดสินค้าหนึ่งอย่างมีประสิทธิภาพเหนือกว่าอีกประเทศอื่น ก็ควรให้ประเทศนั้นผลิตสินค้านั้น แล้วส่งไปค้าขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่น เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของประสิทธิภาพรวมที่สูงสุดของโลก" เช่น ถ้าสินค้าชนิดหนึ่งต้องอาศัยแรงงานคนเป็นปัจจัยสำคัญในการผลิต ก็ควรให้ประเทศที่มีแรงงานที่ชำนาญ และมีทรัพยากรคุณภาพดี มีต้นทุนต่ำ ทำการผลิตสินค้านั้น

2) หลักการแบ่งงานกันทำตามความสามารถ (Division of Labor) คือแต่ละประเทศควรใช้ทรัพยากรของตน ที่สามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จนเกิดการได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้อื่น

ความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบประเทศอื่นๆ ได้แก่

1. ความได้เปรียบตามธรรมชาติ (Natural Advantage) เช่น ความได้เปรียบจากสภาพภูมิอากาศ การมีทรัพยากรทางธรรมชาติ และแรงงานที่เพียงพอ ซึ่งการได้เปรียบทางธรรมชาตินี้ จะไม่มีประเทศใดมีครบถ้วนเพียงพอ โดยไม่ต้องซื้อหาจากประเทศอื่น ลักษณะเช่นนี้ ทำให้ประเทศที่มีทรัพยากรล้นเหลือ ก็ส่งไปขายยังประเทศที่ขาดแคลน ก็ทำให้เกิดการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์

2. ความได้เปรียบจากการเรียนรู้ (Acquired Advantage) โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญในการประดิษฐ์ ค้นคิด และพัฒนาการใช้เทคโนโลยี ผลิตสินค้าออกไปจำหน่ายต่างประเทศ ประเทศที่ได้เปรียบจากการเรียนรู้ ส่วนใหญ่จะเป็นประเทศที่เจริญทางด้านอุตสาหกรรม เช่น สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และญี่ปุ่น เป็นต้น

ตัวอย่างการใช้กฎการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพรวมจากการผลิตสินค้าตามความถนัดเฉพาะอย่าง แล้วนำไปค้าขายต่างประเทศตามหลักการได้เปรียบสมบูรณ์ของสินค้า 2 ชนิด ของ 2 ประเทศ ได้แก่ ประเทศศรีลังกา และประเทศไทย เกี่ยวกับความสามารถในการปลูกชา และข้าวหอมมะลิ โดยแต่ละประเทศมีทรัพยากรการผลิตเท่าเทียมกัน คือ 200 หน่วย แต่จะมีสัดส่วนการใช้ทรัพยากรในการผลิตแตกต่างกัน ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงต้นทุนการผลิตของสินค้า 2 ชนิด ของ 2 ประเทศ

	ข้าวหอมมะลิ (1 ตัน)	ชา (1 ตัน)
ศรีลังกา	40	10
ไทย	8	20

จากตารางที่ 1 จะเห็นว่าศรีลังกา มีความได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ในการผลิตชา 1 ตัน โดยใช้ทรัพยากรการผลิตเพียง 10 หน่วย ในขณะที่ไทยใช้ทรัพยากรในการผลิตถึง 20 หน่วย ดังนั้น ประเทศศรีลังกาควรใช้ทรัพยากรทั้งหมดผลิตชา และเมื่อพิจารณาจากการผลิตข้าวหอมมะลิ 1 ตัน พบว่าไทย มีความได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ในการผลิตข้าวหอมมะลิ เพราะใช้ทรัพยากรผลิตเพียง 8 หน่วย ในขณะที่ประเทศศรีลังกาใช้ทรัพยากรถึง 40 หน่วย ฉะนั้นไทยควรใช้ทรัพยากรทั้งหมดผลิตข้าวหอมมะลิ

ดังนั้น เมื่อมีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น ประเทศศรีลังกาจะผลิตชาเป็นสินค้าที่ตนเองได้เปรียบอย่างสมบูรณ์แต่เพียงอย่างเดียว และส่งออกมายังประเทศไทย และในขณะเดียวกันประเทศไทย ก็จะผลิตข้าวหอมมะลิแต่เพียงอย่างเดียว และส่งออกไปขายยังประเทศศรีลังกา

2.3 ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo)

หลังจากที่ อดัม สมิท ได้เผยแพร่ทฤษฎี ความได้เปรียบสมบูรณ์แล้วประมาณ 40 ปี ในปี ค.ศ. 1817 ริคาร์โด ได้พิมพ์หนังสือของเขาชื่อ "หลักการของเศรษฐกิจการเมืองและภาษีอากร" (Principles of Political Economy and Taxation) ซึ่งในหนังสือนี้ได้นำเสนอ ทฤษฎี Comparative Advantage นับว่าเป็นทฤษฎีที่สำคัญที่สุดทฤษฎีหนึ่งทางเศรษฐศาสตร์ ได้มีการนำมาใช้อ้างอิงจนถึงปัจจุบันนี้

เดวิด ริคาร์โด ได้ใช้หลักพื้นฐานจากแนวคิดของ อดัม สมิท มาพัฒนาต่อเนื่อง ซึ่งกฎการได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ของ อดัม สมิท มิได้กล่าวถึงว่า ถ้าประเทศหนึ่งมีความได้เปรียบอย่างสมบูรณ์ เหนืออีกประเทศหนึ่งโดยสิ้นเชิงในการผลิตสินค้าทุกๆ ชนิด ประเทศต่างๆ เหล่านี้ จะมีประโยชน์จากการค้าเกิดขึ้นหรือไม่ แต่ทฤษฎีการได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ

เทียบของ เดวิด ริคาร์โด ได้สรุปต่อไปว่า "ถ้าประเทศหนึ่งประเทศใด มีความได้เปรียบในการผลิตสินค้า 2 ชนิดขึ้นไป ประเทศนั้นควรเลือกผลิต และส่งออกสินค้าที่ตนเองได้เปรียบ เมื่อเปรียบเทียบมากที่สุด และขณะเดียวกัน ก็นำเข้าสินค้าที่ตนเองผลิตได้ด้วยประสิทธิภาพกว่าในเชิงเปรียบเทียบจากต่างประเทศ" แล้วทุกประเทศจะได้ทำการค้าขายกัน ธุรกิจระหว่างประเทศจะเกิดขึ้น

ตัวอย่าง ทฤษฎีการค้าได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของประเทศสหรัฐอเมริกา และประเทศไทย ในการผลิตข้าวสาลีและข้าวหอมมะลิ โดยที่ทั้ง 2 ประเทศ ต่างมีทรัพยากรอยู่ประเทศละ 200 หน่วย เช่นเดียวกัน และมีสัดส่วนในการใช้ทรัพยากรต่างกัน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงต้นทุนการผลิตข้าวหอมมะลิและข้าวสาลี ของประเทศสหรัฐอเมริกา และไทย

	ข้าวหอมมะลิ (1 ตัน)	ข้าวสาลี (1 ตัน)
สหรัฐอเมริกา	10	8
ไทย	20	20

จากตารางดังกล่าวจะเห็นได้ว่า สหรัฐอเมริกา ควรจะผลิตทั้งข้าวหอมมะลิและข้าวสาลี เนื่องจากมีประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิด ได้ดีกว่าไทย แต่ถ้าเป็นเช่นนี้ ประเทศไทยก็ต้องผลิตสินค้าทั้ง 2 ชนิดด้วย และไทยก็จะมีสินค้าใดเลย ที่จะขายให้แก่สหรัฐอเมริกา ลักษณะเช่นนี้การค้าระหว่างประเทศของ 2 ประเทศ ก็จะไม่เกิดขึ้น

ถ้าแต่ละประเทศต่างใช้ทรัพยากรครึ่งหนึ่งเพื่อผลิตข้าวสาลี และอีกครึ่งหนึ่งผลิตข้าวหอมมะลิ เพื่อใช้เองภายในประเทศ จะได้ผลผลิตดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลผลิตที่ประเทศสหรัฐอเมริกาและไทย ต่างแบ่งทรัพยากร ครึ่งหนึ่ง เพื่อผลิตข้าวสาลี และครึ่งหนึ่งผลิตข้าวหอมมะลิ

	ข้าวหอมมะลิ (ตัน)	ข้าวสาลี (ตัน)
สหรัฐอเมริกา	$100/10 = 10$	$100/8 = 12.5$
ไทย	$100/20 = 5$	$100/20 = 5$
ผลผลิตรวม	$= 15$	$= 17.5$

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าสหรัฐอเมริกา มีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบในการผลิตข้าวสาลี แต่เพียงอย่างเดียว เพราะใช้ทรัพยากรจำนวนเท่ากับไทย สามารถผลิตข้าวสาลีได้มากกว่าไทย 2 เท่าครึ่ง แต่ผลิตข้าวหอมมะลิได้มากกว่าไทยเพียง 2 เท่า ถึงแม้ว่าไทยจะเสียเปรียบทั้งการผลิตข้าวสาลีและข้าวหอมมะลิ แต่ก็มีความเสียเปรียบเชิงเปรียบเทียบ ที่น้อยกว่าสหรัฐอเมริกาในการผลิตข้าวหอมมะลิ

ดังนั้น เพื่อให้มีการค้าระหว่างประเทศเกิดขึ้น ประเทศทั้ง 2 ต้องตัดสินใจ แบ่งสัดส่วนของทรัพยากร เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าแต่ละชนิด คือสหรัฐอเมริกาควรเลือกผลิตข้าวสาลี ส่งมาขายยังประเทศไทย และขณะเดียวกันประเทศไทยก็ผลิตข้าวหอมมะลิ ส่งไปขายยังประเทศสหรัฐอเมริกา ทำให้การค้าระหว่าง 2 ประเทศจึงเกิดขึ้น

และนอกเหนือจากทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ของ อัดัม สมิท และทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ ของเดวิด ริคาร์โด ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ยังมีทฤษฎีอื่นๆ ที่สามารถนำมาอธิบายสนับสนุน ถึงความจำเป็นในการทำธุรกิจระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี ตัวอย่างเช่น ทฤษฎีการจัดสรรปันส่วนของปัจจัยการผลิต (Factor Proportion)

2.4 ทฤษฎีการจัดสรรปันส่วนของปัจจัยการผลิต (Factor Proportion)

เนื่องจากทฤษฎี ความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ของอาดัม สมิท และทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของเดวิด ริคาร์โด เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงประเทศควรเลือกผลิตสินค้าที่มีความชำนาญ และได้เปรียบด้านทรัพยากร แต่ต่อมา ได้มีนักเศรษฐศาสตร์ ชาวสวีเดน 2 คนคือ Eli Heckscher และ Bertil Ohlin ได้สร้างทฤษฎีการจัดสรรปันส่วนขึ้น เป็นทฤษฎีที่ได้อธิบายถึงความแตกต่างของการใช้ปัจจัยการผลิต 3 อย่าง ได้แก่ แรงงาน ที่ดิน และทุน

Heckscher ได้ให้ข้อเสนอไว้ว่า เมื่อแต่ละประเทศมีทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิต ได้แก่ แรงงาน ที่ดิน และทุน โดยเปรียบเทียบในปริมาณที่แตกต่างกันแล้ว ต้นทุนการผลิตสินค้าแต่ละชนิด ก็ย่อมแตกต่างกัน จึงทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบแตกต่างกันด้วย เช่น ถ้าแรงงานในประเทศใดมีปริมาณมาก เมื่อเทียบกับปริมาณที่ดิน และทุนแล้ว ทำให้ต้นทุนของค่าแรงงาน ในประเทศนั้นต่ำ และถ้าประเทศใด ขาดแคลนแรงงาน ต้นทุนของค่าแรงงาน ในประเทศนั้นก็สูง เมื่อเปรียบเทียบกับเงินทุนและที่ดิน

การเปรียบเทียบต้นทุนในด้านปัจจัยการผลิต จะทำให้แต่ละประเทศผลิตสินค้า และส่งออกสินค้า ที่ใช้ปัจจัยการผลิตมีจำนวนมากในประเทศของตน และสามารถผลิตได้ในราคาที่ถูกลงกว่า

สัดส่วนการผลิตที่กล่าวถึง ในเรื่องปัจจัยการผลิต ได้แก่

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ดินกับปัจจัยแรงงาน (Land – Labor relationship)
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุน (Labor-capital relationship)
- 3) ความซับซ้อนของเทคโนโลยี (Technological Complex)

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ดินกับปัจจัยแรงงาน (Land-Labor relationship)

จากพื้นฐานของทฤษฎีการจัดสรรปันส่วน จะเปรียบเทียบให้เห็นชัดเจนระหว่างประเทศศรีลังกากับประเทศฮ่องกง ซึ่งทั้ง 2 ประเทศมีความได้เปรียบเกี่ยวกับปัจจัยการผลิตแตกต่างกัน ประเทศฮ่องกง เป็นประเทศที่มีพื้นที่น้อย ที่ดินมีราคาแพงมาก จึงไม่สามารถผลิตสินค้าที่ต้องใช้พื้นที่มาก เช่น สินค้าทางด้านเกษตร แต่ฮ่องกงมีความสามารถในการผลิตสินค้าประเภทเสื้อผ้า โดยอาศัยแรงงานของแม่บ้าน ที่นำไปตัดเย็บที่บ้านของตนเอง และเป็นประเทศที่ไม่เหมาะในการผลิตสินค้า ที่ต้องใช้พื้นที่เป็นโรงงานอุตสาหกรรม เช่น การผลิตรถยนต์ เป็นต้น ส่วนประเทศศรีลังกา มีความได้เปรียบในด้านมีแรงงานประเภทกึ่งชำนาญ (Semi skilled) จึงถนัดในด้านผลิตสินค้าเกษตรกรรม เช่น การปลูกชา ซึ่งต้องใช้พื้นที่มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยแรงงานและปัจจัยทุน (Labor-capital relationship)

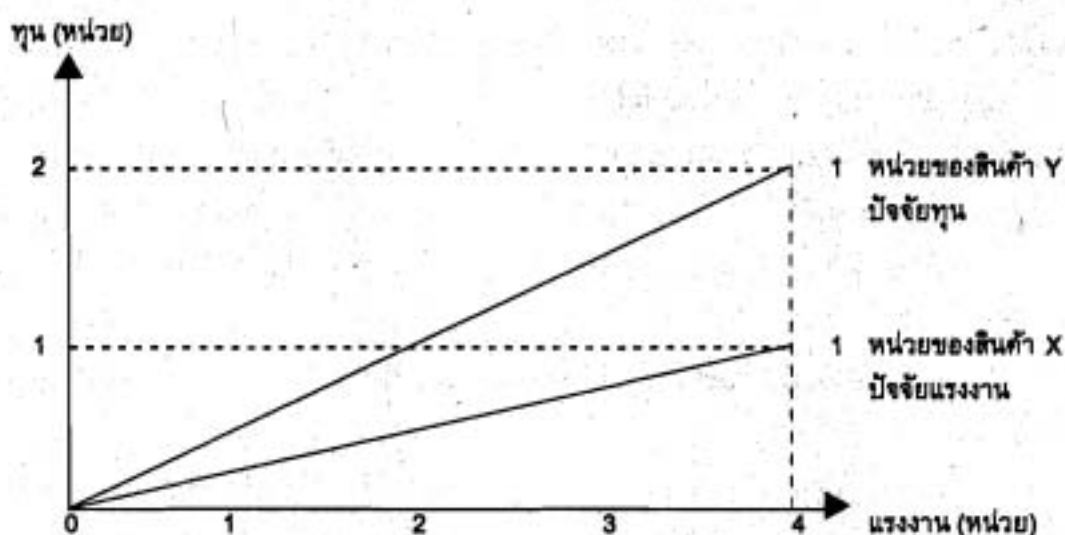
เป็นการเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทุน กับปัจจัยแรงงาน คือ ถ้าประเทศใดมีปัจจัยแรงงานมาก เมื่อเทียบกับปัจจัยทุน อัตราค่าจ้างแรงงานจะถูกกว่าประเทศนั้นก็ควรผลิตสินค้าประเภทแรงงานส่งออก โดยใช้แรงงาน และในทางกลับกัน ถ้าประเทศใดขาดแคลนแรงงาน แต่มีเงินทุนมาก ก็ควรผลิตสินค้าประเภททุน และส่งสินค้าออกไปขาย และซื้อสินค้าประเภท แรงงาน เข้ามา

แต่อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทุนกับปัจจัยแรงงาน ไม่ได้เป็นไปตามแนวคิดทฤษฎี Factor Proportion เสมอไป ยังมีแนวคิดของ Leontief Paradox ที่ค้นพบว่าประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นประเทศที่ควรผลิตสินค้าประเภทอุตสาหกรรม และส่งออก

เนื่องจากเป็นประเทศที่มีปัจจัยทุนเป็นจำนวนมาก เมื่อเทียบกับปัจจัยแรงงาน แต่ปรากฏว่าสินค้าส่งออกของสหรัฐอเมริกา ส่วนใหญ่เป็นประเภท แรงงาน มากกว่าสินค้าประเภททุน ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งกับทฤษฎี Factor - Proportion

ความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยี (Technological Complex)

การวิเคราะห์การจัดสรรปัจจัยการผลิต จะมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เมื่อผลิตภัณฑ์เหมือนกัน อาจจะใช้วิธีการผลิตที่แตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น เรื่องแรงงานและทุนของประเทศแคนาดา มีการผลิตสินค้าโดยอาศัยปัจจัยการผลิตด้านทุนเป็นหลัก เนื่องจากเครื่องจักรมีราคาถูกกว่า ค่าจ้างแรงงาน และในทางตรงกันข้าม ประเทศอินเดียผลิตข้าวสาลีใช้เครื่องจักรจำนวนน้อยกว่า แต่มีการใช้แรงงาน ซึ่งมีราคาถูกกว่า แต่การจะเปรียบเทียบจากต้นทุนปัจจัยการผลิต ว่าประเทศใดผลิตสินค้าได้ถูกกว่า เป็นเรื่องค่อนข้างยาก เพราะสินค้าชนิดเดียวกันขึ้นอยู่กับวิธีการผลิต สินค้าชนิดเดียวกันอาจใช้วิธีมากกว่า 1 วิธี



ภาพที่ 3 สัดส่วนของปัจจัยการผลิตในการผลิตสินค้า (ดัดแปลงจาก กัตญญู ทิรัญญูสมบุรณ์ หน้า 23)

จากภาพที่ 3 แสดงให้เห็นว่า เมื่อผลิตสินค้า X 1 หน่วย ต้องใช้ปัจจัยการผลิตแรงงาน 4 หน่วย และปัจจัยทุน เพียง 1 หน่วย สินค้า X จึงจัดเป็นสินค้าประเภทใช้แรงงาน แต่การผลิตสินค้า Y 1 หน่วย ต้องใช้แรงงาน 4 หน่วย และทุน 2 หน่วย สินค้า Y จึงจัดเป็นสินค้าทุน

บทสรุป

ทฤษฎีการค้าระหว่างที่สำคัญมีอยู่หลายทฤษฎี ได้แก่ (1) ลัทธิพาณิชย์นิยม (Mercantilism) มีหลักความเชื่อที่ว่า ประเทศจะร่ำรวยมั่งคั่งได้ เกิดจากการสะสมโลหะที่มีค่าเป็นจำนวนมาก เช่นทองคำ แร่เงิน ฯลฯ ทำให้มีการล่าอาณานิคม ของประเทศมหาอำนาจ เพื่อกอบโกยเอาผลประโยชน์จากประเทศอาณานิคม การค้าในยุคนี้จึงอยู่ในรูปของการค้าแบบผูกขาด เอารัดเอาเปรียบประเทศที่อ่อนแอกว่า (2) ทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ของอดัม สมิท (Adam Smith) ได้แยกวิเคราะห์ 2 ประเด็นหลักๆ ได้แก่ กฎการได้เปรียบสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ได้แสดงแนวคิดไว้ว่า "ถ้าประเทศใดมีความได้เปรียบในการผลิตสินค้าใดสินค้านั้น อย่างมีประสิทธิภาพเหนือกว่าประเทศอื่นๆ ก็ควรให้ประเทศนั้นผลิตสินค้านั้น และส่งไปขายแลกเปลี่ยนกับประเทศอื่นๆ เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ของประสิทธิภาพรวมที่สูงที่สุดของโลก" และหลักการแบ่งงานกันทำตามความสามารถ (Division of Labor) คือแต่ละประเทศควรใช้ทรัพยากรของตน ที่สามารถผลิตสินค้าได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด จนเกิดการได้เปรียบในการแข่งขันกับผู้อื่น สำหรับความเชี่ยวชาญเฉพาะของแต่ละประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความได้เปรียบประเทศอื่นๆ ได้แก่ ความได้เปรียบตามธรรมชาติ (Natural Advantage) และ ความได้เปรียบจากการเรียนรู้ (Acquired Advantage) (3) ทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการค้าระหว่างประเทศไว้ว่า "ถ้าประเทศหนึ่งประเทศใดมีความได้เปรียบในการผลิตสินค้า 2 ชนิดขึ้นไป ประเทศนั้นควรเลือกผลิตสินค้านั้น และส่งออกสินค้าที่ตนเองได้เปรียบ เมื่อเปรียบเทียบมากที่สุด และขณะเดียวกันก็นำเข้าสินค้าที่ตนเองด้อยประสิทธิภาพกว่า ในเชิงเปรียบเทียบจากต่างประเทศ" (4) ทฤษฎีการจัดสรรปันส่วนของปัจจัยการผลิต (Factor Proportion) เสนอโดยชาวสวีเดน 2 คน คือ Eli Heckscher และ Bertil Ohlin โดยได้ให้ข้อเสนอไว้ว่า เมื่อแต่ละประเทศมีทรัพยากร หรือปัจจัยการผลิตที่แตกต่างกัน 3 อย่าง ได้แก่ แรงงาน ที่ดิน และทุน โดยเปรียบเทียบในปริมาณที่แตกต่างกันแล้ว ต้นทุนการผลิตสินค้าแต่ละชนิด ก็ย่อมแตกต่างกัน จึงทำให้ต้นทุนการผลิตโดยเปรียบเทียบแตกต่างกันด้วย

คำถามท้ายบท

1. การศึกษาทฤษฎีการค้าแต่ละยุคแต่ละสมัย สามารถนำมาอธิบายความเป็นมาของการค้าระหว่างประเทศได้อย่างไร จงอธิบาย
2. แนวคิดและทฤษฎีการค้าระหว่างประเทศที่สำคัญๆ ที่ได้รับการกล่าวถึงในปัจจุบัน มีทฤษฎี อะไรบ้าง จงอธิบาย
3. จงเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างทฤษฎีความได้เปรียบโดยสมบูรณ์ (Absolute Advantage) ของอดัม สมิท (Adam Smith) กับทฤษฎีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) ของ เดวิด ริคาร์โด (David Ricardo) มีความแตกต่างกันอย่างไร